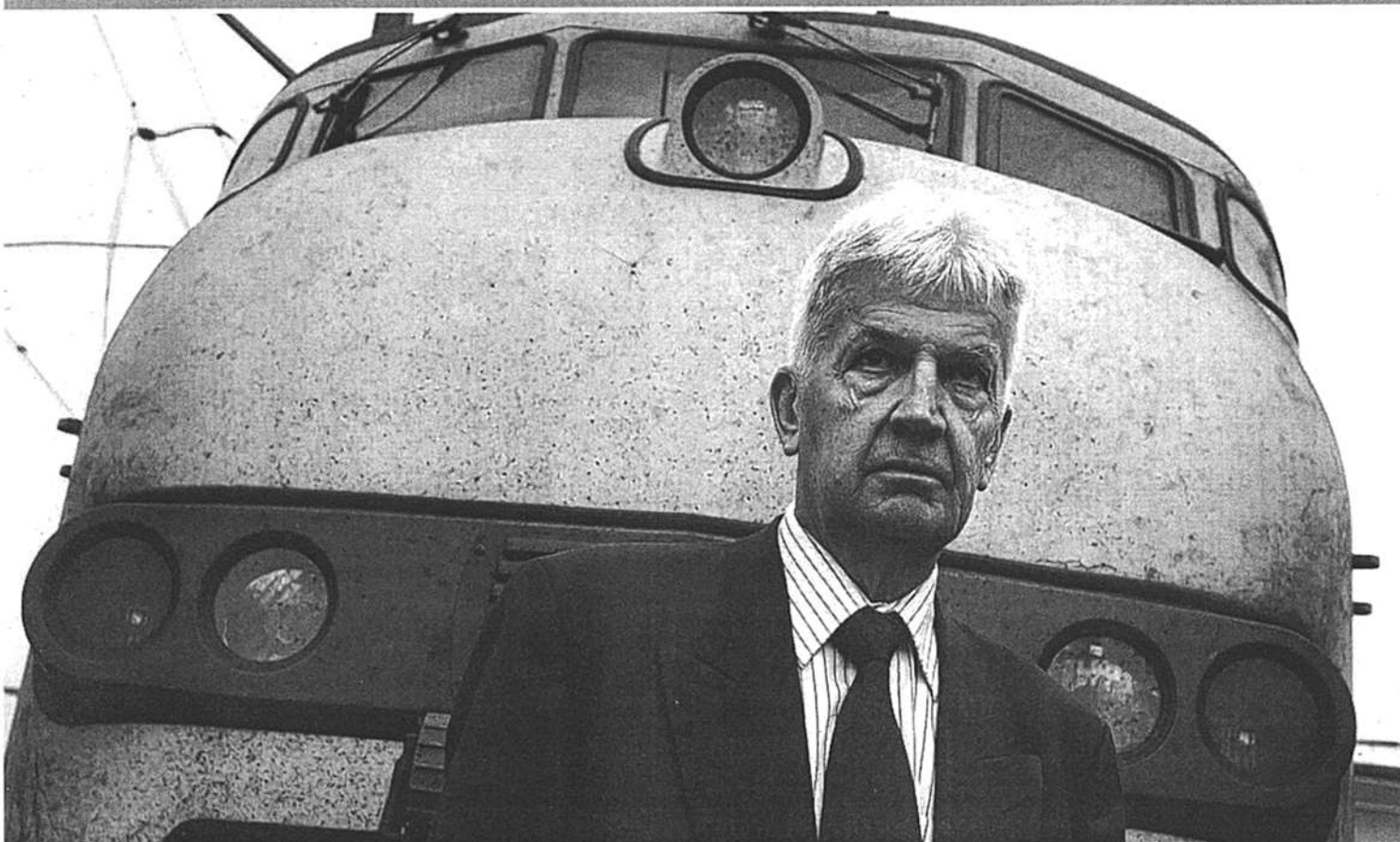

INTERVIEW: Gerard Schellekens (68), voorzitter van de Stichting Vrijwillig Leven, weet dat elke dag vijf mensen een eind maken aan hun leven. Vaak op gruwelijke wijze. „Als het ook waardig kan, springt niemand meer voor de trein.”

Voorzitter Gerard Schellekens van de Stichting Vrijwillig Leven: „Je leeft pas vrijwillig, als je ook voor de dood kunt kiezen.” FOTO PETER ARNO BROER

Paspoort

Gerard Schellekens

Geboren: 15-2-1937 in Enschede.

Opleiding: TU Delft, werktuigbouw 1963.

Loopbaan: Hoofd distributie bij het drinkwaterbedrijf Rotterdam, later hoofd techniek bij het drinkwaterbedrijf Limburg. Werd in 1976 lid van de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillige Euthanasie en is sinds 1996 voorzitter van de Stichting Vrijwillig Leven (SVL).

Burgerlijke staat: Gehuwd, twee kinderen, drie kleinkinderen. Woont in Maastricht.

Hulp bij een waardige dood

SVL opent steunpunt in Utrecht

HANS VAN DEN HAM
UTRECHT

De afgelopen tien jaar hebben zeker twintig mensen met hulp van de Stichting Vrijwillig Leven (SVL) een eind gemaakt aan hun leven, zegt Gerard Schellekens, voorzitter van de SVL. „Zelf heb ik met honderden mensen over hun doodswens gesproken. Pas nog met een vrouw van 85 jaar die langzaam dement wordt en dat zelf weet. Ze wilde weten wat de mogelijkheden zijn om zo'n tragisch einde te voorkomen.

We bieden allereerst levenshulp, dat is ons uitgangspunt. Maar je leeft pas vrijwillig, als je ook voor de dood kunt kiezen. Waardig sterven is daarvan een afgeleide. Ze komen bij me met hun hulpvraag, en hebben er altijd goed over nagedacht. Hun naasten zijn erbij betrokken, want totale zelfbeschikking bestaat niet. Je kunt het afscheid niet los zien van partner en kinderen. Dat zou onvergeeflijk zijn. En we nemen altijd contact op met de betrokken arts. Soms zegt die dat hij niks kan betekenen, maar verleent hij na bemiddeling toch hulp.

Ik kom nooit in conflict met mijn geweten. Doorgaans kan ik me hun doodswens goed voorstellen. Ik help mensen om te blijven leven, maar ik laat ze niet in de steek als sterven nog de enige mogelijkheid is. Na afloop ben ik dankbaar dat ik heb kunnen helpen.

Maar het gaat niet om mij, het gaat om de betrokkene en zijn familie. Ik hoor wel eens artsen na een verzoek zeggen dat zij er nog niet aan toe zijn. Daar gaat het dus niet om. Of die man of vrouw eraan toe is, dat is het cruciale punt.

Hulp bij zelfdoding gaat veel minder ver dan euthanasie. Je ziet het ook aan de maximumstraf die je kunt krijgen: 12 jaar voor euthanasie en 3 jaar voor hulp bij zelfdoding. Euthanasie kan een laffe keuze zijn. Je laat een ander het opknappen, terwijl je zelf dat drankje moet innemen. Het is wat anders als je dat niet meer kunt.

De euthanasiewet ging ooit over waardig afscheid nemen. Maar de wetgever bedacht later dat dit niet zomaar moet kunnen. Toen is bepaald dat het uitsluitend geldt voor classificeerbare ziekten. Als jouw ziekte niet op de lijst staat, heb je pech. En er moet sprake zijn van 'ondraaglijk lijden'. Tegenwoordig proberen we pijn te voorkomen, maar deze wet laat je eerst lijden, voordat een oplossing in zicht komt. Ook is niet goed geregeld wie bepaalt wanneer het ondraaglijk is. De betrokkene zelf is de enige die dat kan, niet de arts.

Ieder mens heeft een vrije wil, kan er zelf een eind aan maken. Dat

is ook niet strafbaar. Als er goede andere mogelijkheden zijn, dan gooien mensen zich niet voor de trein. Maar je kunt dat niet met een regelboekje afhandelen. Een mens is uniek, ellende is een complex aan factoren.

Zelfdoding moet zorgvuldig, met iemand erbij die kan ingrijpen als het fout gaat. Mensen moeten zeker niet zomaar de medicijnen meekrijgen. Wij willen als SVL ook geen la met euthanatica. Wel moet het mogelijk zijn om de middelen bij arts of apotheek te halen en samen naar de betrokkene te gaan. En er moet een plek zijn waar de melding gedaan kan worden. Daarna moet man of vrouw kunnen overlijden, zonder gedoe. Lijkschouw en onderzoek door het Openbaar Ministerie kunnen dan achterwege blijven.

Tweemaal ben ik naar het politiebureau gegaan om te melden dat er iemand zou gaan sterven en dat er geen behoefte was aan politieto's in de straat. Dat ging goed, al zei de tweede keer een agent dat ik voor hem daarmee verdacht was. Maar het OM heeft geen vragen gesteld, ik ben nooit vervolgd.

Per 1 oktober is er een steunpunt in Utrecht. Er moeten er meer komen, zolang het nodig is. Maar het SVL moet geen instituut worden en de vrijwilligers geen uitvoerders van regeltjes. Als de mensen die hulp nodig hebben het kunnen krijgen, bijvoorbeeld via het maatschappelijk werk, dan zeg ik: sluiten die steunpunten, opheffen deze club."